

VOCABULARI DEL GRAVAT CALCOGRAFIC

EVA FIGUERAS FERRER, FEBRER 2001

El vocabulari que tot seguit presentem és sobre el gravat calcogràfic i comprèn bàsicament els mots específics d'aquest àmbit, si bé algun és més genèric del gravat.

Per l'elaboració del vocabulari hem seguit la metodologia estandaritzada del Termcat. La font de buidatge ha sigut la tesi la qual, recull un nombre considerable d'obres específiques sobre el gravat calcogràfic.

Les llengües preses en consideració han sigut el català, el castellà i el francès. El motiu d'incloure-hi l'equivalència francesa i no la d'un altre idioma és que bona part del lèxic dels manuals estudiats és manllevat literalment o traduït del francès.

Les parts de què consta el recull són:

1.- Abre de camp.

2.- 243 entrades ordenades alfabèticament i precedides del nombre d'ordre. Indiquem, també, la categoria gramatical de l'entrada, l'equivalència en castellà i en francès, la definició i la remissió a d'altres entrades.

3.- Índexs en castellà i en francès.

Les abreviatures i el símbols del vocabulari són el següents:

m	nom masculí
f	nom femení
m i f	nom masculí i femení
v tr	verb transitiu
v pron	verb pronominal
es	castellà
fr	francès
sin.	sinònim
sin.	comp. sinònim comparatiu
sig.	sigla

GLOSSARI SOBRE GRAVAT CALCOGRÀFIC

- 1 acerar v tr**
es acerar
fr aciérer

Recobrir la superfície del metall per procediments electrolítics amb una capa finíssima d'un material més dur, com el níquel, el crom, etc., per augmentar el nombre d'exemplars d'una edició.

- 2 àcid m**
es ácido
fr acide

veg. mordent

- 3 acidar v tr**
es acidar
fr acidifier

Donar un bany d'àcid.

- 4 acidular v tr**
es acidular
fr aciduler

Fer tornar lleugerament àcid.

- 5 aiguafort m**
es aguafuerte
fr eau-forte

Àcid nítric diluït en aigua, usat en el gravat sobre metall.

- 6 aiguafort m**
es aguafuerte
fr eau-forte

veg. gravat a l'aiguafort

- 7 aiguafortista m i f**
es aguafuertista
fr aquafortiste

Persona que grava a l'aiguafort.

8   **aiguarràs m**
es aguarrás
fr essence de térébenthine

Essència de trementina que s'utilitza com a dissolvent.

sin. comp. trementina

9   **aiguatinta f**
es aguatinta
fr aquatinte

veg. gravat a l'aiguatinta

10   **alcohol m**
es alcohol
fr alcool

Líquid incolor, volàtil i inflamable, que s'utilitza per a desgreixar la planxa.

11   **aplanar (el metall) v tr**
es aplanar (el metal)
fr planer (le métal)

Fer plana la superfície del metall llevant-ne les desigualtats.

12   **atacar v tr**
es atacar
fr attaquer

Fer reaccionar una substància amb una altra per tal de provocar en la primera una acció d'estructura gradual.

13   **B.A.T. f**

veg. prova bon à tirer

14   **bany corrosiu m**
es baño corrosivo
fr bain corrosif

Veg. bany d'àcid

- 15**   **bany d'àcid m**
es baño de ácido
fr bain d'acide

Bany a què es dotmet la planxa per tal d'ésser cremada per l'àcid.

sin. comp. bany corrosiu

- 16**   **barba f**
es barba
fr barbe

Vora irregular que presenten els fulls de paper fabricat a mà.

- 17**   **barba f**
es barba
fr barbe

veg. rebava

- 18**   **batre (el metall) v tr**
es batir (el metal)
fr battre (le métal)

Martellejar el metall per a aplanar-lo.

- 19**   **benzina f**
es bencina
fr benzine, essence

Líquid incolor, volàtil i inflamable, que s'utilitza com a dissolvent.

- 20**   **bersol m**
es berceau
fr berceau

veg. granejador

21 bisell m
es bisel
fr biseau

Vora tallada obliquament.

22 bisellar v tr
es biselar
fr biseauter

Fer bisells en la planxa perquè aquesta no talli els feltres ni el paper en la impressió.

23 blanc d'Espanya m
es blanco de España
fr blanc d'Espagne

Pigment blanc, obtingut per mòlta de la calcita o de la greda, utilitzat com a abrasiu per a polir metalls.

sin. comp. cerussa

24 borboll m
es borbotón
fr bouillon

Porció d'àcid que s'impulsa de baix a dalt poc després de posar en contacte el metall amb un bany d'àcid, fins a produir un inflament de la superfície.

25 brunyidor m
es bruñidor
fr brunissoir

Eina d'acer de secció ovalada i superfície molt fina, utilitzada per a esborrar, refregant, les ratlles no gaire profundes i per a aclarir la tonalitat de les ratlles més fortes.

26 brunyir v tr
es bruñir
fr brunir

Treure llustre al metall fregant-lo amb el brunyidor.

27   **burí m**
      es buril
      fr burin

veg. gravat al burí

28   **burí m**
      es buril
      fr burin

Eina constituïda per una barreta d'acer de secció quadrada o romboïdal, tallada obliquament en un extrem i proveïda d'un mànec de fusta en l'altre, utilitzada en el gravat al burí.

29   **burí quadrat m**
      es buril cuadrado
      fr burin carré

Burí de secció quadrada que s'utilitza per a fer els solcs amples.

30   **burí romboïdal m**
      es buril romboidal
      fr burin rhomboïdal

Burí de secció romboïdal que s'utilitza per a fer els solcs estrets i profunds.

31   **burinada f**
      es burilada

Senyal fet amb el burí damunt la planxa.

32   burinar v tr
      es burilar
      fr buriner

Gravar la planxa amb el burí.

33   **burinista m i f**
      es burilador
      fr burineur

Persona que fa gravats al burí.

34 caixa de resinar f
es caja de resinar
fr boîte à grainer

Caixa de fusta on es guarda la resina tancada hermèticament, proveïda d'un mecanisme de ventilació a través del qual es provoca un núvol de pols de resina que es diposita damunt la planxa per fer l'aiguatinta.

sin. comp. resinadora

35 calba f
es calva
fr crevé

Estampació en què queden unes zones blanques o velades sense tinta, a causa d'un mal tintatge o d'una impressió defectuosa.

36 calc m
es calco
fr calque

Reproducció d'un dibuix o d'un gravat que s'obté calcant.

37 calcar v tr
es calcar
fr calquer

Copiar un disseny sobre un full, una planxa o d'una tela on hi ha el dibuix i, resseguint els trets del dibuix amb un llapis, estilet, o per un altre procediment, fer que els trets del dibuix quedin marcats sobre la planxa.

38 calcògraf -a m i f
es calcógrafo
fr chalcographe

Persona que grava en metall.

39 calcografia f
es calcografía
fr chalcographie

veg. gravat calcogràfic

40 calcografia f
es calcografía
fr chalcographie

Taller on s'imprimeixen o es conserven gravats calcogràfics.

41 carbó vegetal m
es carbón vegetal
fr charbon végétal

Carbó de fusta de til·ler, de faig o de salze que, amb aigua, serveix per a polir la superfície del metall.

42 cargol de banc m
es tornillo de banco
fr étau

Instrument format per dues mandíbules, l'una fixa i l'altra desplaçable per l'acció d'un cargol sense fi, que s'utilitza per a immobilitzar una peça en el banc de treball.

43 cerussa f
es albayalde
fr céruse

veg. blanc d'Espanya

44 cilindre m
es cilindro
fr cylindre

Peça cilíndrica que forma part del tòrcul, utilitzada com a element de pressió.

45 cisell m
es cincel
fr ciseau, ferموir

Eina consistent en una barra d'acer de secció hexagonal o octogonal, acabada per un extrem en un tall i per l'altre en un cap, que es percudeix amb eines manuals o mecàniques per a tallar o desbastar el metall.

46   **cisalla f**
es cizalla
fr cisaille

Màquina que s'utilitza per a tallar les planxes en fred.

47   **clivella f**
es grieta
fr craquelure

Fissura que es produeix en el vernís quan, en assecar-se, s'encongeix.

48   **clivellar-se v pron**
es cuartearse
fr se craqueter

Fer-se clivelles espontàniament en el vernís.

49   **coixinet m**
es almohadilla
fr coussinet

Saquet de cuir rodó omplert de sorra que s'utilitza per a recolzar la planxa en el gravat al burí, de manera que es pugui inclinar i moure en diferents posicions.

50   **colofònia f**
es colofonia
fr colophane

Resina dura, generalment de color d'ambre, que s'utilitza en el gravat a l'aiguatinta.

sin. comp. resina de pi

51   **compàs de gruixos m**
es compás de espesor
fr compas d'épaisseur

Compàs amb les cames corbades i convergents que permeten amidar el gruix de les peces i marcar punts oposats, que s'utilitza per a fer correccions.

52 comptafils m
es cuentahilos
fr compte-fils

Lupa petita utilitzada per a observar la profunditat del solc de la planxa gravada.

53 contraprova f
es contraprueba
fr contre-épreuve

Prova invertida que s'obté d'un dibuix fet amb llapis gras o d'una estampació fresca, passada a un altre paper per mitjà d'una forta pressió.

54 corró m

veg. roleu

55 cremada f

Acció i efecte de cremar la planxa amb l'àcid.

sin. comp. mossegada

56 cromar v tr
es cromar
fr chromer

Recobrir un metall amb crom dipositat electrolíticament, a fi de protegir-lo de l'atmosfera.

57 cubeta f
es cubeta
fr cuvette

Senyal que deixa la planxa en el paper quan se sotmet a la pressió del tòrcul.

58 cubeta f
es cubeta
fr cuvette

Recipient, generalment rectangular i poc profund, fet de materials resistents als àcids.

59 desgreixar v tr
es desengrasar
fr dégraisser

Treure el greix de la superfície de la planxa abans d'envernissar-la.

60 dissolvent m
es disolvente
fr dissolvant

Líquid que descompon les parts integrants d'un cos.

61 échoppe f
es escoplo
fr échoppe

Eina consistent en una punta d'acer tallada en bisell de secció rodona i amb un mànec de fusta, que en el gravat a l'aiguafort s'utilitza per a dibuixar sobre la planxa vernissada, tot descobrint-ne el metall.

62 edició f
es edición
fr édition

Sèrie d'estampes realitzades d'una mateixa planxa.

63 enclusa f
es yunque
fr enclume

Bloc de ferro acerat sobre el qual es martellegen els metalls.

64   **ennegrir (el vernís) v tr**
es ennegrecer (el barniz)
fr noircir (le vernis)

veg. fumar el vernís

65   **entintar v tr**
es entintar
fr encrer

veg. tintar

66   **entrapar v tr**

veg. retrosser

67   **entretalla f**
es entretalla
fr entretaille

Línia discontinua o bé puntejada que es grava entre dues línies ja gravades.

68   **envernissament m**
es barnizado
fr vernissage

Acció i efecte d'envernissar la planxa.

69   **envernissar v tr**
es barnizar
fr vernisser

Donar una capa de vernís a la planxa.

70   **envernissar amb monyeca v tr**
es barnizar con muñeca
fr vernisser à la poupée

Envernissar amb una monyeca la planxa.

71 envernissar amb rodet v tr
es barnizar con rodillo
fr vernisser au rouleau

Envernissar amb un rodet la planxa.

72 esmeril m
es esmeril
fr émeri

Roca dura de color negre o gris constituïda per una barreja granular de corindó amb magnetita o hematites i espinel·la, que és emprada per a polir el metall.

73 espàtula f
es espátula
fr spatule

Instrument en forma de pala petita, prima i sovint flexible, emprat per a mesclar o estendre la tinta d'imprimir.

74 estampa f
es estampa
fr estampe

Imatge obtinguda per la estampació d'una planxa gravada.

sin. comp. gravat

75 estampació f
es estampación
fr estampage

Acció i efecte d'estampar.

76 estampació amb monyeca f
es estampación con muñeca
fr estampage à la poupée

Estampació que es realitza tintant la planxa amb diferents monyeques, una per a cada color.

sin. comp. estampació a la poupée

77 estampació a la poupée f
es estampación a la poupée
fr estampage à la poupée

veg. estampació amb monyeca

78 estampació en color f
es estampación en color
fr estampage en couleur

Estampació que es realitza entintant una o més planxes en diferents colors.

79 estampador -a m i f
es estampador
fr estampeur

Persona que estampa gravats.

80 estampar v tr
es estampar
fr estamper

Deixar la marca d'un dibuix entintat damunt un paper o altre suport, en ésser pressionat contra una matriu a la premsa.

sin. imprimir

81 facsímil m
es facsímil
fr fac-similé

Reproducció exacta d'un dibuix original realitzada per l'estampació.

82 F.C.

veg. prova fora de comerç

83 feltre m
es fieltro
fr feutre

Tela gruixuda de llana o de pèl, composta de fibres adherides les unes amb les altres i molt comprimides, que s'interposa entre el cilindre superior del tòrcul i l'estampa per evitar que aquesta es malmeti en l'impressió.

84 ferritge m
es viruta
fr copeau

Cadascun dels trossos prims de metall que es fan quan es treballa amb el burí o una altra eina de tall.

85 filigrana f
es filigrana
fr filigrane

Senyal transparent, únicament perceptible a contraclaror, fet en el moment de la fabricació del paper per identificar la marca del fabricant.

sin. comp. marca d'aigua

86 fogó elèctric m
es hornillo eléctrico
fr fourneau électrique

Fogó proveït de resistències elèctriques que s'utilitza per a escalfar la planxa abans d'envernissar-la o entintar-la.

87 fogona f
es hornillo
fr réchaud

Fogó portàtil d'alcohol o de gas que serveix per a escalfar la planxa coberta de pols de resina i que s'hi adhereixi.

88 forjar v tr
es forjar
fr forger

Donar forma a un objecte de metall amb el martell.

89 fotogavat m
es fotografiado
fr photogravure

Gravat realitzat per procés fotomecànic, sense la intervenció de l'artista, emprat en la reproducció d'originals.

sin. comp. gravat fotomecànic, gravat de reproducció

90 fum d'estampa m
es humo de pez
fr poudre d'imprimerie

Pols obtinguda del fum de la pega grega i barrejada amb sèu o oli, que s'utilitza mentre es grava per a comprovar els resultats.

91 fumar (el vernís) v tr
es ahumar (el barniz)
fr enfumer (le vernis)

Exposar el vernís a l'acció del fum.

sin. comp. ennegrir el vernís

92 gofratge m
es gofrado
fr gaufrage

Estampació en sec sobre el paper que es realitza passant la planxa sense entintar per la premsa i deixant un relleu en el paper.

93 granejador m
es graneador, berceau
fr berceau

Eina d'acer en forma de mitja lluna amb uns solcs afilats en bisell en un extrem, que, en recolzar-se sobre la planxa, creen petites clivelles i aixequen unes minúscules barbes, utilitzada sobretot en el gravat a la manera negra.

sin.comp. bersol

94   **granejar v tr**
es granear
fr grainer

Omplir la superfície d'una planxa, mitjançant el granejador, de punts molt petits perquè retengui millor la tinta.

95   **gratibuixes m**
es grata
fr boësse

Raspallet de filferro molt fi, amb el qual es ratlla la planxa per obtenir grisos i tons mitjans.

96   **gravador -a m i f**
es grabador
fr graveur

Persona que grava les planxes.

97   **gravar v tr**
es grabar
fr graver

Dibuixar una figura o una inscripció sobre una planxa incidint-hi amb un burí, un cisell o altra eina semblant.

98   **gravat m**
es grabado
fr gravure

Art de gravar una matriu susceptible de rebre tinta per traslladar-la al paper, o a d'altres matèries semblants, tantes vegades com calgui, mitjançant el procés de l'estampació.

99   **gravat m**
es grabado
fr gravure

veg. estampa

100 gravat a l'aiguafort m
es grabado al aguafuerte
fr gravure à l'eau-forte

Tècnica d'incisió indirecta en què s'envernissa la planxa perquè quan s'hi dibuixi amb una punta o altra eina que ratlli el vernís el metall quedi descobert en els punts dibuixats, els quals seran atacats per l'àcid.

sin. comp. aiguafort

101 gravat a l'aiguatinta m
es grabado al aguatinta
fr gravure à l'aquatinte

Tècnica d'incisió indirecta en què es desgreixa la planxa i es cobreix d'una capa de colofònia, que s'hi adhereix per l'escalfor, per formar uns grans inatacables per l'àcid i uns intersticis que són atacats pel mordent.

sin. comp. aiguatinta

102 gravat a la goma m
es grabado a la goma
fr gravure à la gomme

Gravat a l'aiguatinta realitzat amb un pinzell untat amb goma o sucre dissolt amb tinta xinesa que s'aplica sobre una planxa envernissada i coberta de resina i mordent, que ataca el metall que queda al descobert en submergir-la en aigua.

103 gravat a la manera de llapis m
es grabado a la manera de lápiz
fr gravure en manière de crayon

Tècnica d'incisió directa en la qual, mitjançant una ruleta o un punxó, s'imita el gra del llapis.

104 gravat a la manera negra m
es grabado a la manera negra
fr gravure a la manière noire

Tècnica d'incisió directa en què es graneja la planxa fins a aconseguir un negre uniforme i amb un rascador s'aconsegueix tota la gamma de grisos fins al blanc.

sin. comp. gravat al fum, manera negra, mitja tinta

105 gravat a la punta seca m
es grabado a la punta seca
fr gravure à la pointe sèche

Tècnica d'incisió directa en la qual, en gratar la planxa amb una punta d'acer, es produeixen uns solcs amb rebaves als costats que donen una aparença vellutada.

sin. comp. punta seca

106 gravat a la sal m
es grabado a la sal
fr gravure au sel

Gravat a l'aiguatinta en què es barreja sal i tinta xinesa per obtenir el granejat.

107 gravat a punts m
es grabado a puntos
fr gravure pointillée

Tècnica d'incisió directa en la qual, en percutir un punxó a la superfície de la planxa, es produeixen punts més o menys junts de diferents mides.

sin. comp. gravat puntejat

108 gravat al burí m
es grabado al buril
fr gravure au burin

Tècnica d'incisió directa, en la qual s'usa el burí.

sin. comp. burí

Nota: Antigament s'anomenava també gravat en talla dolça.

109 gravat al fum m
es grabado al humo

veg. gravat a la manera negra

110 gravat al lavament m
es grabado al lavis
fr gravure au lavis

Tècnica d'incisió indirecta en què s'aplica mordent amb un pinzell directament damunt la planxa.

sin. comp. rentatge a l'àcid

111 gravat al sofre m
es grabado al azufre
fr gravure au soufre

Gravat realitzat sobre la planxa de coure coberta de mordent obtingut per una barreja d'oli i de sofre, que produeix unes veladures molt suaus.

sin. comp. sofre

112 gravat al sucre m
es grabado al azúcar
fr gravure au sucre

Gravat a l'aiguatinta en què es barreja sucre i tinta xinesa per obtenir la planxa granejada.

sin. comp. sucre

113 gravat al vernís tou m
es grabado al barniz blando
fr gravure au vernis mou

Gravat a l'aiguafort en què la matriu es cobreix d'un vernís tou, sobre el qual es col.loca un paper per a dibuixar-hi fent pressió amb la punta d'un llapis.

sin. comp. vernís tou

114 gravat artístic m
es grabado artístico
fr gravure artistique

veg. gravat original

115 gravat calcogràfic m
es grabado calcográfico
fr gravure chalcographique

Gravat realitzat fent incisió sobre una planxa metàl·lica, generalment de coure.

sin. comp. calcografia, gravat en buit, gravat en trau, gravat en talla dolça

116 gravat d'interpretació m
es grabado de interpretación
fr gravure d'interprétation

Gravat que imita una obra pintada o dibuixada per un altre artista.

117 gravat de reproducció m
es grabado de reproducción
fr gravure de reproduction

veg. fotogravat

118 gravat en buit m
es grabado en hueco
fr gravure en creux

veg. gravat calcogràfic

119 gravat en color m
es grabado en color
fr gravure en couleur

veg. estampació en color

Nota: Per ser precisos cal dir que no es grava, sinó que s'estampa en color.

120 gravat en relleu m
es grabado en relieve
fr gravure en relief

Gravat realitzat en profunditat sobre una matriu metàl·lica, de fusta o altra matèria, en la que s'entinta la superfície, deixant en els solcs el blanc del paper en la impressió.

121 gravat en talla dolça m

es grabado en talla dulce
fr gravure en taille douce

veg. gravat calcogràfic

Nota: Originàriament la talla dolça era el gravat al burí.

122 gravat en trau m
es grabado en hueco
fr gravure en trait

veg. gravat calcogràfic

123 gravat fotomecànic m
es grabado fotomecánico
fr gravure photomécanique

veg. fotogravat

124 gravat martellat m
es grabado al martillo
fr gravure au maillet

Tècnica d'incisió directa en què es grava a cops de martell, amb la qual el resultat és molt similar a l'obtingut amb el gravat a punts.

sin. comp. opus mallei

125 gravat original m
es grabado original
fr gravure originale

Gravat concebut i realitzat per un mateix artista.

sin. comp. gravat artístic

126 gravat puntejat m
es grabado puntillado
fr gravure pointillée

veg. gravat a punts

127 impressió f
es impresión
fr impression

Acció i efecte d'imprimir.

128 impressor -a m i f
es impresor
fr imprimeur

Persona que imprimeix gravats

129 imprimir v tr
es imprimir
fr imprimer

veg. estampar

130 laca f
es laca
fr laque

Compost de resina vegetal o sintètica que aclareix el color de la tinta sense alterar-ne el to ni destruir-ne la transparència.

131 làmina f
es lámina
fr lame

veg. planxa

132 laminador -a m i f
es laminador
fr lamineur

Persona que fa planxes.

133 línia fallida
es línea fallada

veg. calba

134 lupa f
es lupa
fr loupe

Instrument òptic compost d'una lent convergent que permet de veure objectes ampliat sense necessitat de fer cap esforç d'acomodació amb la vista, que s'utilitza, sobretot, en gravats molt fins.

135 llima f
es lima
fr lime

Barra d'acer trempat que s'utilitza per a llimar.

136 llimar v tr
es limar
fr limer

Desbastar, allisar i polir el metall amb una llima.

137 maculatura f
es maculatura
fr maculature

Full defectuós en la impressió que s'intercala entre full i full durant els tiratges per evitar-ne la repintada.

138 manera negra f
es manera negra
fr manière noire

veg. gravat a la manera negra

139 marca d'aigua f
es marca de agua
fr marque d'eau

veg. filigrana

140 martell m

es martillo
fr marteau

Eina de percussió que consisteix en una cabota metal·lica de forma allargada fixada, formant una T, a un mànec, generalment de fusta, que la travessa.

141 matoir m
es matoir
fr mattoir

Eina d'acer construïda per un mànec en un dels extrems del qual hi ha un gravat de punxes, i en l'altre extrem una base que, en ésser percutida, deixa marcades les punxes de l'altre axtrem en una matèria menys dura.

142 matriu f
es matriz
fr matrice

Gravat apte per a la reproducció.

143 mitja tinta f
es media tinta
fr demie teinte

veg. gravat a la manera negra

144 monotip m
es monotipo
fr monotype

Tècnica d'impressió amb què s'obté una sola estampació.

145 monyeca f
es muñeca
fr poupée

Manyoc de roba o de fils envoltat d'un drap les puntes del qual es lliquen totes juntes i es fan servir de mànec en usar-lo, xopat amb tinta, que s'utilitza per entintar la planxa.

sin. comp. tampó

146 mordent m
es mordiente
fr mordant

Substància corrosiva emprada en el tractament dels metalls per a atacar-ne la superfície.

sin. comp. àcid

147 mossegada f
es mordida
fr morsure

veg. cremada

148 mossegada amb pinzell f
es mordida con pincel
fr morsure au pinceau

Mossegada en què el mordent s'aplica amb un pinzell.

149 mossegada amb reserves f
es mordida con reservas
fr morsure avec réserves

Mossegada en què es tapen les zones fosques d'una planxa de manera successiva, per aconseguir gammes de grisos diferents.

150 mossegar v tr
es morder
fr mordre

Atacar un metall amb àcid, produint-hi una incisió.

151 mussolina f
es muselina
fr mousseline

Teixit de seda de fil molt fi i retort, tant per ordit com per trama, amb lligat de tafetà i d'aspecte semblant a la gasa, que s'utilitza per a netejar la tinta de la planxa un cop tintada.

152 niell m
es niel
fr nielle

Incrustació sobre un metall preciós d'un esmalt negre cuit al forn i compost d'argent, coure, plom, sofre i sal amoníaca.

153 niellar v tr
es nielar
fr nieller

Gravar un metall preciós, omplir-lo d'esmalt negre i coure'l al forn.

154 niellista m i f
es nielista
fr nielleur

Persona que fa niells.

155 numeració f
es numeración
fr numérotation

Expressió numèrica del límit d'una edició, representada per un nombre trencat el numerador del qual correspon al número de l'estampa i el denominador el total, i que se situa a l'angle inferior esquerre d'un gravat.

156 oli m
es aceite
fr huile

Greix de procedència animal o vegetal utilitzat per a esmolar les eines, polir el metall o donar més fluïdesa a la tinta.

157 oli de llinosa m
es aceite de linaza
fr huile de linette

Oli cremat a diferents temperatures que dissolen la tinta, essent més o menys assecant en relació al seu grau.

sin. comp. oli fort, vernís calcogràfic

158 oli fort m
es aceite fuerte
fr huile fort

veg. oli de llinosa

159 opus mallei m
es opus mallei
fr opus mallei

veg. gravat al martell

160 P.A. f

veg. prova d'artista

161 paleta de tons f
es paleta de tonos

Planxa metàl·lica petita en què s'apliquen mossegades amb reserves, controlant el temps entre l'una i l'altra, per a conèixer la força corrosiva del mordent i la profunditat de la cremada.

sin. comp. taula de cremades

162 paper m
es papel
fr papier

Substància feta amb fibres vegetals adherides les unes amb les altres, que pren la forma de làmines molt primes.

163 paper assecant m
es secante
fr papier buvard

Paper no encolat i gruixut que s'utilitza per a assecar els papers que s'han mullat abans de l'estampació.

164 paper verjurat m

es papel verjurado
fr papier vergé

Paper de fil que té una filigrana de ratlles molt primes i acostades tallades perpendicularment per d'altres molt més separades.

165   **paper vitel.la m**
es papel vitela
fr papier vélin

Paper llis i sense gra, de primera qualitat, fet gairebé exclusivament amb pasta de drap, utilitzat per a gravats i edicions de luxe.

166   **pàtina f**
es pátina
fr patine

veg. veladura

167   **P.E. f**

veg. prova d'estat

168   **pedra d'esmolar f**
es piedra de amolar
fr pierre d'affûtage, pierre meulière

Pedra natural o artificial utilitzada per a esmolar instruments i eines de tall.

169   **pedra tosca f**
es piedra pómez
fr pierre ponce

Pedra volcànica esponjosa i lleugera, utilitzada per a polir el metall.

170   **pesaàcids m**
es pesaácidos
fr pèse-acide

Areòmetre utilitzat per a mesurar la densitat de l'àcid.

171 petjada f
es pisada
fr empreinte

veg. cubeta

172 petroli m
es petróleo
fr pétrole

Oli inflamable de color fosc que s'utilitza com a dissolvent.

173 picat -ada adj
es picoteado
fr picoté

Dit del conjunt de punts i de traços incontrolats que es produeixen accidentalment quan se submergeix la planxa en un bany d'àcid.

174 pinzell m
es pincel
fr pinceau

Eina formada per un feix de pèls o de fibres fixat a l'extrem d'un mànec que mitjançant una virolla metàl·lica aixafada de manera els pèls quedin fixats al mànec.

175 pinzell de vidre m
es pincel de cristal
fr pinceau de verre

Pinzell de pèl de vidre, utilitzat per a aixecar els borbolls que forma l'àcid en contacte amb la planxa.

176 planxa f
es plancha
fr planche

Tros de metall pla i molt prim, de coure, zenc, llautó, o d'un altre metall, més o menys gruixuda i d'espessor constant que constitueix el suport on es grava.

sin. comp. làmina, matriu

177 platina f
es platina
fr platine

Superfície plana de ferro, generalment revestida amb una planxa de zinc i col·locada entre els dos cilindres del tòrcul, que manté la planxa gravada i entintada per a l'estampació.

178 polir v tr
es pulir
fr polir

Fer llis i lluent el metall, fregant-lo.

179 premsa f
es prensa
fr presse

Màquina d'estampar.

180 prova f
es prueba
fr épreuve

Mostra que es tira d'una matriu per tal d'efectuar-hi les correccions o les modificacions necessàries abans de començar-ne el tiratge.

181 prova abans de la lletra f
es prueba antes de la letra
fr épreuve avant la lettre

Prova que es tira abans d'imprimir el títol o la llegenda.

182 prova bon à tirer f
es prueba bon à tirer
fr épreuve bon à tirer

Prova que es dona com a vàlida per a començar l'edició.

sigl. B.A.T.

183 prova d'artista f
es prueba de artista
fr épreuve d'artiste, épreuve de chapelle

Prova reservada per a l'ús de l'artista, numerada diferentment de l'edició.

sigl. P.A.

Nota: Generalment les proves d'artista no sobrepassen el 10% de l'edició, i s'indica en l'angle inferior esquerra de l'estampa amb les inicials P.A. escrites amb llapis.

184 prova d'assaig f
es prueba de ensayo
fr épreuve d'essai

Prova que fa l'estampador per a controlar tots els elements d'una planxa (la tinta, el paper, el format, la pressió, etc.), fins a trobar el disseny definitiu.

sin.comp. prova d'impressor

185 prova d'estat f
es prueba de estado
fr épreuve d'état

Prova que fa l'estampador per a veure la situació del treball sobre la planxa, retocada manualment amb tinta o amb llapis fins a aconseguir un disseny definitiu.

sigl. P.E.

186 prova d'impressor f
es prueba de impresor
fr épreuve d'imprimeur

veg. prova d'assaig

187 prova destruïda f
es prueba destruida
fr épreuve barrée, épreuve biffée, épreuve rayée

Prova estampada la imatge de la qual es fa malbé per impedir que se n'imprimeixin més còpies.

188 **prova fora de comerç f**
es prueba fuera de comercio

Prova no venal reservada per a l'artista i l'impressor.

sigl. F.C.

189 **prova única f**
es prueba única
fr épreuve unique

Prova exclusiva, treta d'una planxa.

190 **proveta f**
es probeta
fr éprouvette

Tub de cristall o de plàstic transparent clos per un extrem, generalment amb un peu, ocasionalment graduat, utilitzat per a mesurar els àcids.

191 **punta f**
es punta
fr pointe

Eina d'acer en forma d'agulla i proveïda d'un mànec de fusta, utilitzada per a incidir en el metall.

sin. comp. agulla

192 **punta de diamant f**
es punta de diamante
fr pointe de diamant

Punta molt fina de diamant tallat i muntada en un mànec, que ratlla de forma precisa el metall o el vernís.

193 **punta seca f**
es punta seca
fr pointe sèche

veg. gravat a la punta seca

194 **puntasequista m i f**
es puntasequista

Gravador que fa gravats a la punta seca.

195 **puntura f**
es puntizón
fr pointure

Perforació feta a la matriu i a l'estampa amb un objecte punxegut per comprovar el registre en una estampació en colors.

196 **puntura f**
es puntizón
fr pointure

Punta petita i molt esmolada utilitzada per a fer registres en una estampació en colors.

197 **punxó m**
es punzón
fr ciselet

Eina de ferro o d'acer, de cos cilíndric o prismàtic, de punta cònica, i de cap pla, sobre la qual es percut amb un martell, en el gravat a punts.

198 **punxó m**
es punzón
fr poinçon

Eina de ferro o d'acer que té en un dels extrems una figura d'un dibuix o d'una lletra, gravada en relleu i que, aplicada damunt una matèria menys dura, hi deixa marcada, en percutir l'altre extrem, la figura.

199 **rascador m**
es rascador
fr racloir

Eina construïda d'una peça prismàtica de secció triangular acabada en una punta cònica i proveïda de mànec, que serveix per a rascar el metall i fer-hi correccions.

sin. comp. raspador

200 raspador m
es raspador
fr grattoir

veg. rascador

201 raspall m
es cepillo
fr brosse

Eina consistent en un gran nombre de cerres plantades en una placa de fusta, utilitzada per a ratllar la matriu i obtenir un lleuger veladura.

202 rebava f
es rebaba
fr rebarbe

Porció de metall que sobresurt de les vores d'un solc fet per una punta i que, en agafar la tinta, dóna el vellutat característic del gravat a la punta seca.

sin. comp. barba

203 registre m
es registro
fr repérage

Coincidència exacta entre les impressions dels diferents colors en un treball d'impremta de més d'una tinta.

204 remarca f
es remarca
fr remarque

Cadascun dels esbossos, ratlles o estudis gravats en els marges sobrants de la planxa, que es fan alhora que el gravat per saber si la cremada està bé i que s'eliminen en l'estampació definitiva.

205 reserva f
es reserva
fr réserve

Part d'una planxa que es cobreix amb vernís per evitar, en l'obtenció d'un gravat, l'acció corrosiva dels àcids sobre aquella part.

206   reservar v tr
es reservar
fr résever

Impedir, per mitjà del vernís, que el mordent actuï en una reserva de la planxa.

207   resina f
es resina
fr résine

Substància orgànica, principalment d'origen vegetal, sòlida o semisòlida, groga o bruna, transparent o translúcida, i soluble en l'èter i l'alcohol, utilitzada per a obtenir el gra en un gravat a l'aiguatinta.

208   resina de pi f
es resina de pino
fr résine du pin

veg. colofònia

209   resinadora f
veg. caixa de resinar

210   retrousser
es entrapar
fr retrousser

Passar suaument una gasa sobre una planxa entintada i calenta per fer pujar la tinta dels solcs i obtenir negres més intensos en la estampació.

211   roleu m
es rodillo
fr rouleau

Cilindre de cautxú, de gelatina o de metall, utilitzat per a envernissar o entintar la matriu.

sin. comp. corró

212 rotogavat m
es rotograbado
fr rotogravure

Gravat a l'aiguafort amb procediments fotomecànics, en el qual una planxa es grava químicament, a través d'una capa de gelatina fotosensible, amb dicromat potàssic, que porta impresa la imatge.

213 ruleta f
es ruleta
fr roulette

Rodet d'acer de superfície punxeguda que gira al voltant d'un eix ajustat a un mànec, utilitzat pel gravat a la manera de llapis.

214 sanguina f
es sanguina
fr sanguine

Pols d'hematites vermella amb què es frega la part del darrera dels dibuixos que es volen calcar sobre la planxa per a gravar-los.

215 sofre m
es azufre
fr soufre

veg. gravat al sofre

216 solc m
es surco
fr sillon

Senyal longitudinal que produeix l'eina o l'acció de l'àcid sobre la planxa i que rep la tinta.

sin. talla

217 sucre f
es azúcar
fr sucre

veg. gravat al sucre

218   **talla f**
es talla
fr taille

veg. solc

219   **talla dolça f**
es talla dulce
fr taille douce

veg. gravat calcogràfic

220   **tampó m**
es tampón

veg. monyeca

221   **tarlatana f**
es tarlatana
fr tarlatane

Teixit clar i subtil de cotó, amb lligat de plana, fortament aprestat, utilitzat per a netejar la planxa entintada.

222   **taula de cremades f**
es tabla de mordidas
fr table à morsures

veg. paleta de tons

223   **tècnica directa f**
es técnica directa
fr technique directe

Conjunt de procediments de gravat en els quals s'utilitza un burí, una punta, un punxó, etc., per atacar el metall.

sin. comp. tècnica seca

224   **tècnica humida f**
es técnica húmeda
fr technique humide

veg. tècnica indirecta

225 tècnica indirecta f
es técnica indirecta
fr technique indirecte

Conjunt de procediments de gravat en els quals s'utilitza un mordent per atacar el metall.

sin. comp. tècnica humida

226 tècnica mixta f
es técnica mixta
fr technique mélangée

Conjunts de procediments de gravat calcogràfic en els quals s'empren barregen tècniques directes i indirectes en una mateixa planxa.

227 tècnica seca f

veg. tècnica seca

228 tinta f
es tinta
fr encre

Preparació més o menys fluida, obtinguda per una superposició de pigments minerals molt fins, o de laques derivades de l'anilina, utilitzada per a dibuixar o imprimir.

229 tintar v tr
es entintar
fr encrer

veg. entintar

230 tirar v tr
es tirar
fr tirer

Treure una o més estampes d'una planxa gravada mitjançant el tòrcul.

231   **tiratge m**
es tirada
fr tirage

Acció i efecte de tirar.

232   **tòrcul m**
es tórculo
fr presse à taille douce

Premsa calcogràfica composta de dos cilindres, un de superior i un altre d'inferior, entre els quals hi ha una platina que, accionada a través un manubri, transporta la planxa i el paper per pressió.

233   **traç m**
es trazo
fr trait

Senyal que fa un llapis, una punta o un burí sobre el paper o el metall.

234   **trementina f**
es trementina
fr térébenthine

veg. aiguarràs

235   **veladura f**
es veladura
fr voile

Capa suau de color que s'obté en les proves entrapades.

sin. comp. pàtina

236   **vellutat -ada adj**
es terciopelado, aterciopelado
fr velouté

Dit de la rebava amb l'aspecte de vellut, obtinguda en un gravat a la punta seca.

237 vernís m
es barniz
fr vernis

Solució d'una resina en un oli volàtil, que, estesa sobre la superfície de la planxa, s'asseca formant una capa llustrosa capaç de resistir l'acció del mordent.

238 vernís blanc m
es barniz blanco
fr vernis blanc

Vernís compost de blanc d'Espanya dissolt amb aigua o amb goma aràbiga, o bé de cera i màstic, que s'aplica sobre una planxa envernissada per a emblanquir-la.

239 vernís calcogràfic m
es barniz calcográfico
fr vernis chalcographique

veg. oli de llinosa

240 vernís tou m
es barniz blando
fr vernis mou

veg. gravat al vernís tou

241 vernís tou m
es barniz blando
fr vernis mou

Vernís de base molt grassa i assecament tardà, que s'utilitza en el gravat al vernís tou.

242 xamfrà f
es chaflán
fr ventre

Cara, generalment llarga i estreta, obtinguda en seccionar l'extrem del burí pel pla llarg d'una aresta.

243 **xampinyó m**
es champiñón
fr champignon

Mànec de fusta del burí, en forma de pera seccionada, que permet treballar paral·lelament a la planxa i al més a prop possible.

INDEX EN CASTELLA

acerar, 1
aceite, 156
aceite de linaza, 157
aceite fuerte, 158
acidar, 3
ácido, 2
acidular, 4
aguafuerte, 5, 6
aguafuertista, 7
aguarrás, 8
aguatinta, 9
ahumar el barniz, 91
albayaide, 43
alcohol, 10
almohadilla, 49
aplanar, 11
atacar, 12
aterciopelado, 236
azúcar, 216
azufre, 215

B.A.T., 13
baño corrosivo, 14
baño de ácido, 15
barba, 16, 17
barniz, 237
barniz blanco, 238
barniz blando, 240, 241

barniz calcográfico, 239

barnizado, 68

barnizar, 69

barnizar con muñeca, 70

barnizar con rodillo, 71

batir (el metal), 18

bencina, 19

berceau, 20, 93

bisel, 21

biselar, 22

blanco de España, 23

borbotón, 24

bruñidor, 25

bruñir, 26

buril, 27, 28

buril cuadrado, 29

buril romboidal, 30

burilada, 31

burilador, 33

burilar, 32

caja de resinar, 34

calcar, 37

calco, 36

calcografía, 39, 40

calcógrafo, 38

calva, 35

carbón vegetal, 41

cepillo, 201

cilindro, 45

cizalla, 46

colofonia, 50

compás de espesor, 51

contreprueba, 53

cromar, 56

cuartearse, 48

cubeta, 57, 58

cuentahilos, 52

chaflán, 242

champiñón, 243

desengrasar, 59

disolvente, 60

edición, 62

ennegrecer (el Barniz), 64

entintar, 65, 229

entrapar, 210

entretalla, 67

escoplo, 61

esmeril, 72

espátula, 73

estampa, 74

estampación, 75

estampación a la poupée, 77

estampación con muñeca, 76

estampación en color, 78

estampador, 79

estampar, 80

F.C., 82

facsímil, 81

fieltro, 83

filigrana, 85

forjar, 88

fotgrabado, 89

gofrado, 92

grabado, 98, 99

grabado a la goma, 102

grabado a la manera de lápiz, 103

grabado a la manera negra, 104

grabado a la punta seca, 105

grabado a la sal, 106

grabado a puntos, 107

grabado al aguafuerte, 100

grabado al aguainta, 101

grabado al azucar, 112

grabado al azufre, 111

grabado al barniz blando, 113

grabado al buril, 108

grabado al humo, 109

grabado al lavis, 110

grabado al martillo, 124

grabado artístico, 114

grabado calcográfico, 115

grabado de interpretación, 116

grabado de reproducción, 117

grabado en color, 119
grabado en hueco, 118, 122
grabado en talla dulce, 119, 121
grabado en relieve, 120
grabado fotomecánico, 122
grabado original, 125
grabado puntillado, 126
grabador, 96
grabar, 97
graneador, 93
granear, 94
grata, 95
grieta, 47

hornillo, 87
hornillo eléctrico, 86
humo de pez, 90

impresión, 127
impresor, 128
imprimir, 129

laca, 130
lámina, 131
laminador, 132
lima, 135
limar, 136
línea fallada, 133
lupa, 134

maculatura, 137

manera negra, 138

marca de agua, 139

martillo, 140

matoir, 141

matriz, 142

media tinta, 143

monotipo, 144

morder, 150

mordida, 147

mordida con picel, 148

mordida con reservas, 149

mordiente, 146

muñeca, 145

muselina, 151

niel, 152

nielar, 153

nielista, 154

numeración, 155

opus mallei, 159

P.A., 160

paleta de tonos, 161

papel, 162

papel verjurado, 164

papel vitela, 165

pátina, 166

P.E., 167

pesaácidos, 170
petróleo, 172
picoteado, 173
piedra de amolar, 168
piedra pómez, 169
pincel, 174
pincel de cristal, 175
pisada, 171
plancha, 176
platina, 177
prensa, 179
probeta, 190
prueba, 180
prueba antes de la letra, 181
prueba bon à tirer, 182
prueba de artista, 183
prueba de ensayo, 184
prueba de estado, 185
prueba de impresor, 186
prueba destruida, 187
pulir, 178
punta, 191
punta de diamante, 192
punta seca, 193
puntasequista, q94
puntizón, 195, 196
punzón, 197, 198

rascador, 199
raspador, 200

rebaba, 202
registro, 203
remarca, 204
reserva, 205
reservar, 206
resina, 207
resina de pino, 208
rodillo, 211
rotrograbado, 212
ruleta, 213

sanguina, 214
secante, 163
surco, 216

tabla de mordidas, 222
talla, 218
talla dulce, 219
tampón, 220
tarlatana, 221
técnica directa, 223
técnica húmeda, 224
técnica indirecta, 225
técnica mixta, 226
terciopelado, 236
tinta, 228
tirada, 231
tirar, 230
tórculo, 232
tornillo de banco, 42

trazo, 233

trementina, 234

veladura, 235

viruta, 84

yunque, 63

INDEX EN FRANCES

acide, 2
acidifier, 3
aciduler, 4
aciérer, 1
alcool, 12
aquafortiste, 7
aquatinte, 9
attaquer, 12

bain corrosif, 14
bain d'acide, 15
barbe, 16, 17
B.A.T., 13
battre (le métal), 18
benzine, 19
berceau, 20, 93
biseau, 21
biseauter, 22
blanc d'Espagne, 23
boèse, 95
boîte à grainer, 34
bouillon, 24
brosse, 201
brunissoir, 25
brunir, 26
burin, 27

burin carré, 29

burin romboïdal, 30

buriner, 32

burineur, 33

calque, 36

calquer, 37

cisaille, 46

ciseau, 45

ciselet, 197

colophane, 50

compas d'épaisseur, 51

compte-fils, 52

contre-épreuve, 53

coupeau, 84

coussinet, 49

craquelure, 47

crevé, 35

cuvette, 57, 58

cyindre, 44

chalcographe, 38

chalcographie 39, 40

champignon, 243

charbon végétal, 41

chromer, 56

demie teinte, 143

dégraisser, 59

dissolvant, 60

eau-forte, 5, 6
échoppe, 61
édition, 62
émeri, 72
empreinte, 171
enclume, 63
encre, 228
encreur, 65, 229
enfumer, 91
entretaille, 67
épreuve, 180
épreuve avant la lettre, 181
épreuve barrée, 187
épreuve biffée, 187
épreuve bon à tirer, 182
épreuve d'artiste, 183
épreuve de chapelle, 183
épreuve d'essai, 184
épreuve d'état, 185
épreuve d'imprimeur, 186
épreuve rayée, 187
épreuve unique, 189
éprouvette, 190
estampage, 75
estampage à la poupée, 76, 77
estampage en couleur, 78
estampe, 74
estamper, 80
estampeur, 79

essence, 19
essence de térébenthine, 8
étau, 42

F.C., 82
fac-similé, 81
fermoir, 45
feutre, 83
filigrane, 85
forger, 88
fourneau électrique, 86

gaufrage, 92
grainer, 94
grattoir, 200
graver, 97
graveur, 96
gravure, 98, 99
gravure à l'aquatinte, 101
gravure à l'eau-forte, 100
gravure à la gomme, 102
gravure à la manière de crayon, 103
gravure à la manière noire, 104
gravure à la pointe sèche, 105
gravure artistique, 114
gravure au burin, 108
gravura au lavis, 110
gravure au maillet, 124
gravure au sel, 106
gravure au soufre, 111

gravure au sucre, 112
gravure au vernis mou, 113
gravure d'interprétation, 116
gravure de reproduction, 117
gravure en couleur, 119
gravure en creux, 118
gravure en relief, 120
gravure en taille douce, 121
gravure en trait, 122
gravure originale, 125
gravure photomécanique, 123
gravure pointillée, 107, 127

huile, 156
huile de lunette, 157
huile fort, 158

impression, 127
imprimer, 129
imprimeur, 128

lame, 131
lamineur, 132
laque, 130
lime, 135
limer, 136
loupe, 134

maculature, 137
manière noire, 138

marque d'eau, 139
marteau, 140
matrice, 142
mattoir, 141
monotupe, 144
mordant, 146
mordre, 150
morsure, 147
morsure au pinceau, 148
morsure avec réserves, 149
mousseline, 151

niele, 152
nieller, 153
nielleur, 154
noircir (le vernis), 64
numérotation, 155

opus mallei, 159

P.A., 160
papier, 162
papier buvard, 163
papier vélin, 165
papier vergé, 164
patine, 166
P.E., 167
pierre affûtage, 168
pierre meulière, 168
pierre ponce, 169

pèse-acide, 170
pétrole, 172
photogravure, 89
picoté, 173
pinceau, 174
pinceau de verre, 175
planche, 176
planer, 11
platine, 177
poinçon, 198
pointe, 192
pointe de diamant, 193
pointe sèche, 193
pointure, 195, 196
polir, 178
poupée, 145
presse, 179
presse à taille douce, 232
poudre d'imprimerie, 90

racloir, 199
rebarbe, 202
réchaud, 87
remarque, 204
repérage, 203
réserve, 205
réserver, 206
résine, 207
résine du pin, 207
retrousser, 210

rotogravure, 212

rouleau, 211

sanguine, 214

se craqueter, 48

sillon, 216

soufre, 215

sucre, 217

table à morsures, 222

taille, 218

taille douce, 219

tarlatane, 221

technique directe, 223

technique humide, 224

technique indirecte, 225

technique mélangée, 226

térébenthine, 234

tirage, 231

tirer, 230

trait, 233

velouté, 236

ventre, 242

vernis, 237

vernis blanc, 238

vernis chalcographique, 239

vernis mou, 240, 241

vernissage, 68

vernisser, 69

vernir à la poupée, 70

vernir au rouleau, 71

voile, 235

□